

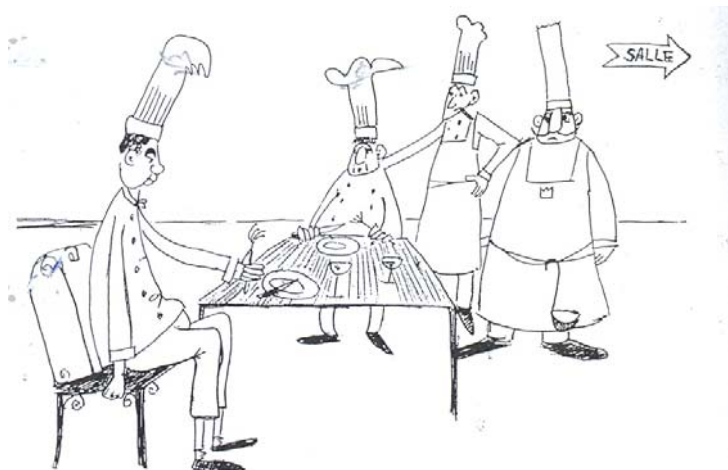
Ça va . . . Om en sorglustig händelse

Det här nyhetsbrevet handlar om en sorglustig händelse och den typiskt franska hälsningsfrasen *Ça va . . .* En artikel skriven för Norrköpings Tidningar av gode vännen Björn von Bahr, när vi och flera andra svenskar praktiserade i Paris för nästan femtio år sedan. Hur otroligt det än kan låta umgås ”vi som var där” än i dag och vårt illustra sällskap kallas ”Réunion” – återförening. Vi träffas årligen över en helg på olika platser i vårt land, och vart femte år i Paris. Nästa år har vi således vårt femtioårsjubileum i den franska metropolen!

Björn kom till Paris (ditskickad av sin morbror Dani Liebenfeld dåvarande ägare till Standard Hôtel i Norrköping) för att praktisera på restaurang. Det var bara det, att Björn ville annorlunda och blev så småningom journalist (inte krögare).

I Paris levde vi som jobbade på restaurang (med stipendier från Meurlingska Stiftelsen) under hyggliga förhållanden, vi fick en liten lön och så hade vi ju gud bevars fri mat! Flera av oss bodde på ett litet familjehotell som hette Hôtel Mary på Rue S:te Anne, en liten gata ungefär mittemellan Operan och Palais Royal. Saknade någon tak över huvudet ”lånades” sovplats hos den ene eller andre. Det var en sagolikt trevlig, lustfylld tid och vi svenskar hade mycket roligt tillsammans. Att umgås så nära inpå varandra under lång tid sätter sina spår. Till glädje när vi träffas och umgås!

Gösta Nordén

Berättelsen visar hur det kunde gå för en kökselev om han inte följde konvensans alla regler. Teckningen som också är ritad av Björn von Bahr, illustrerar den sorglustiga händelsen det handlar om.

Ça va . . .

På kaféerna i Paris träffar man M. och Mme Medelfransson – (eller Medeldupont om man ska vara riktigt fin). De vill inte sitta hemma i sin lilla opraktiska lya utan föredrar att stifta nya bekanskap bakom ett vinglas i något främmande kvarter. Ett exemplar av dessa små glas hade även en dag hamnat framför mig, men av högst ovanlig anledning.

Det hela började i restaurangköket, där jag arbetade. När i vanlig ordning alla på morgonen kommit en kvart för sent, gick de lugnt runt i tio minuter och hälsade på varandra och skakade hand. Det räckte med att säga ”Ça va?” och den andre svarade ”Ça va?”. Huvudsaken var handtryckningen. När alla tagit alla i hand tog man sig en kopp kaffe och skakade hand med dem som kom ännu lite senare. Så småningom började själva arbetet komma igång. Bortåt lunchtiden

var all tid för ça va-andan och handskakningar ute. Det blev bråttom. Alla rusade om varandra, skrek, svor och knuffades. All fransk artighet glömdes bort för ett tag. Ingen ville bli sist till matbordet.

Men det var en som tog det onaturligt lugnt. Det var Saïd. Han var ledsen, det kunde vem som helst se. Först ville jag inte låtsas om något, även om jag märkte att han sneglade underligt på mig. Snart började det emellertid bli olidligt att se honom, med ett utseende som hos en ledsen spaniel, sitta och peta med kniven i maten. Och han drack ”bara” en halva rödvin. Kamraterna borstade bryskt bort hans sorgsna inverkan med att säga att han var kär. I Frankrike tycks nedstämdhet i regel bero på kärleksgrubbel – eller bara kärlek.

Vi frågade vad det var. ”Ça va”, svarade han tillgjort glättigt. Det är fransmännens universaluttryck.

Efter en stunds hotfullt ruvande tystnad, som endast avbröts av matbestickens slammer och av en hysterisk servitris´ svordomar ute i kaffeköket, klämde Saïd äntligen fram sina tankar vänd mot mig: ”Du skakade inte hand med mig, när du hälsade i morse!”

Tystnad. Jag anade vad de andra tänkte: ”En okultiverad utlänning som hasat sig hit ner och nu inte ens skakar tass med sina jobbarkompisar.”

Situationen var betydligt värre än man skulle kunna tro. Eftersom Saïd var algerier, tyckte han sig finna anledning misstänka rashat hos mig. Stämningen var sund och kamratlig på arbetet, oavsett ras och hudfärg. På grund av alla oroligheter i Nordafrika fanns det emellertid hos litet till mans något oroligt som låg och pyrde. Det kunde vara ytterst litet och omärkbart och aldrig komma till synes i vardagslivet. Men hos en del kunde det blossa upp och få de mest allvarliga komplikationer.

Jag väntade på detta. Naturligtvis hade jag som nordbo inte en tanke på att Saïd och jag var av olika ras. Av ren tanklöshet hade jag glömt att ta honom i hand. De andra satt fortfarande tysta, bra kamrater allesamman och – opartiska. Ingen ville säga något. Det kunde bli ett ödesdigert ord.

Det var den långsammaste halvtimmeslunch jag varit med om sen den gången för sexton år sen, då jag hade en dessertsked ricinolja att vänta efter maten. Inget hände heller i köket, som kunde få uppmärksamheten på sig. Till slut mumlade jag, att jag helt glömt bort att ta i hand och att jag som svensk inte engagerade mig lika djupt som mitt ärade värdfolk i den politiska fejden araber – fransmän.

Stämningen lättade en aning. Saïd var inte sämre än att han sa ça va och log så smått under de två små kolsvarta mustaschhalvorna. ”Jag trodde nästan inte någon vit gillade oss muselmaner så värst”, menade han. Sen började vi prata storpolitik och då fick han bl. a. veta att Amerika inte ligger i Asien och Sovjet är en partistat. Hans allmänbildning var skrämmande låg och han kunde inte läsa europeiska bokstäver. Men han var en ”bra kamrat”, för att använda hans eget uttryck. Efter arbetsdagen bjöd Saïd mig på det nu oförglömliga glaset rödvin. Det var nere på kaféet i hörnet. Då hade vi redan skakat hand och sagt ”Ça va” åtskilliga gånger och jag hade i stället för kanske en dödsfiende fått en oerhört trevlig och rolig kamrat, som jag hoppas kunna få behålla så länge jag lever.

På kaféet blev det åter en mängd handskakningar med barmästaren, hans fru, brorsdotter, en polis, tre ungrare och sex gatflickor. Det var ”Bon soir” och ”Ça va” för hela slanten! Man pratade och bjöd varandra på alla vinmärkena. Och det bästa: Saïd var glad och uppåt och dagen räddad.

Björn von Bahr